

Polija

VALSTS TIESAS

Saskaņā ar *Polijas Konstitūciju (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej)* ikvienam ir tiesības uz godīgu un atklātu lietas izskatīšanu kompetentā, objektīvā un neatkarīgā tiesā bez nepamatotas kavēšanās. Tas nozīmē, ka visus strīdus saistībā ar valsts tiesību aktu garantēto tiesību un brīvību īstenošanu var sniegt izskatīšanai valsts tiesās. Parastās tiesas pieņem lēmumus par civiltiesībām, ģimenes un nepilngadīgo tiesībām, darba un sociālā nodrošinājuma tiesībām, komerciālajām un bankrota tiesībām, kā arī krimināllietās un brīvības atņemšanas lietās. Administratīvās tiesas uzrauga iestāžu veikto darbību likumīgumu. Militārās tiesas parlamenta tiesību aktu noteiktajos ietvaros spriež tiesu attiecībā uz Polijas bruņotajiem spēkiem, kā arī parlamenta tiesību aktos noteiktajos gadījumos — attiecībā uz tādām personām, kuras nepieder pie Polijas bruņotajiem spēkiem.

Parastās, administratīvās un militārās tiesas darbojas saskaņā ar divlīmeņu tiesvedības principu, kura ietvaros tā puse, kura nav apmierināta ar to, kā tiesa ir atrisinājusi lietu, var iesniegt apelāciju pret šo nolēmumu augstākas instances tiesā.

Turklāt Polijas Konstitūcija garantē ikvienam, kura konstitucionālās tiesības vai brīvības ir pārkāptas, tiesības iesniegt konstitucionālu sūdzību Konstitucionālajā tribunālā (*Trybunał Konstytucyjny*). Šo sūdzību var sagatavot tikai advokāts (*adwokat*) vai jurists, kam ir tiesības uzstāties tiesā (*radca prawny*) (izņēmums ir tiesneši (*sędziowie*), prokurori (*prokuratorzy*), advokāti (*adwokaci*), juristi, kam ir tiesības uzstāties tiesā (*radcowie prawni*), notāri (*notariusze*) vai tiesību zinātnju profesori vai doktori, kuri pārstāv paši sevi), un par to nav jāmaksā tiesas nodeva. Sūdzības var attiekties uz normatīvo dokumentu, pamatojoties uz kuru tiesa vai publiska iestāde ir pasludinājusi galīgu nolēmumu par Konstitūcijā noteiktajām tiesībām, brīvībām vai pienākumiem.

VALSTS CILVĒKTIESĪBU AIZSARDZĪBAS IESTĀDES

Tiesībsargs (*Rzecznik Praw Obywatelskich*)

Adrese: *Aleja Solidarności 77, 00-090 Warsaw*

Tiesībsarga uzdevums ir aizsargāt Konstitūcijā un citos normatīvajos dokumentos noteiktās personu un pilsoņu tiesības un brīvības.

Ikvienam ir tiesības vērsties pie tiesībsarga pēc palīdzības lietās, kas saistītas ar viņa tiesību vai brīvību aizsardzību, kuras ir pārkāpušas iestādes. Iesniegumu iesniegšana tiesībsargam ir bezmaksas pakalpojums.

Pēc iesnieguma izskatīšanas tiesībsargs var:

pieņemt lietu izskatīšanai;

norādīt, kādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir pieejami pieteikuma iesniedzējam;

nosūtīt lietu kompetentajai iestādei;

atteikties pieņemt lietu izskatīšanai.

Pieņemot lietu izskatīšanai, tiesībsargs var:

veikt izmeklēšanu pats;

pieprasīt kompetentajām iestādēm izmeklēt lietu vai tās daļu;

pieprasīt Polijas Parlamenta apakšpalātai (*Sejm*) dot rīkojumu Augstākajam revīzijas birojam (*Najwyższa Izba Kontroli*) veikt revīziju, lai pārbaudītu attiecīgo lietu vai tās daļu.

Veicot lietas izskatīšanu, tiesībsargs ir tiesīgs:

pārbaudīt ikvienu lietu uz vietas (arī bez iepriekšēja brīdinājuma);

pieprasīt iesniegt paskaidrojumus un dokumentus saistībā ar ikvienu lietu, ko izskatījušas attiecīgās iestādes;

pieprasīt informāciju par virzību lietā, ko izskata tiesas, prokuratūra un citas tiesībaizsardzības iestādes, un pieprasīt pēc tiesvedības pabeigšanas un nolēmuma pieņemšanas iesniegt dokumentus pārbaudīšanai tiesībsarga birojā;

pasūtīt ekspertu un citus atzinumus.

Pēc lietas izskatīšanas tiesībsargs var:

paskaidrot pieteikuma iesniedzējam, ka nav noticis nekāds tiesību un brīvību pārkāpums;

aicināt iestādi, organizāciju vai institūciju, kuras rīcība ir atzīta par tādu, kas pārkāpj tiesības un brīvības, novērst attiecīgo pārkāpumu un pēc tam uzraudzīt, kā ieteikumi tiek īstenoti;

pieprasīt iestādei, kura pārrauga attiecīgo struktūru, piemērot tiesību aktos noteiktos pasākumus;

pieprasīt uzsākt tiesvedību un piedalīties jebkurā izskatīšanā esošajā civilajā tiesvedībā;

pieprasīt prokuroram, kura jurisdikcijā tas ietilpst, ierosināt pirmstiesas izmeklēšanu gadījumos, kas saistīti ar noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem piemēro sodu *ex officio*;

pieprasīt uzsākt administratīvo tiesvedību, iesniegt sūdzības administratīvajā tiesā un piedalīties šajā tiesvedībā;

iesniegt ierosinājumu attiecībā uz sodu un arī ierosinājumu atlikt galīgā lēmuma pieņemšanu lietās, kuras saistītas ar nelieliem pārkāpumiem;

iesniegt prasību vai sūdzību kasācijas tiesā pret galīgo nolēmumu.

Ja tiesībsargs uzskata, ka ir jāgroza vai jāpieņem kāds normatīvais dokuments par tiesībām vai brīvībām, viņš var iesniegt attiecīgu pieprasījumu kompetentajām iestādēm.

SPECIALIZĒTAS CILVĒKTIESĪBU AIZSARDZĪBAS STRUKTŪRAS

Tiesībsargs bērnu tiesību jautājumos (*Rzecznik Praw Dziecka*)

Adrese: *ul. Przemysłowa 30/32, 00-450 Warsaw*

Tiesībsargs bērnu tiesību jautājumos strādā, lai aizsargātu bērnu tiesības, tostarp:

tiesības uz dzīvību un veselības aprūpi;

tiesības uz audzināšanu ģimenē;

tiesības uz pienācīgas kvalitātes dzīves apstākļiem;

tiesības uz izglītību;

bērnu ar invaliditāti tiesības;

aizsargātu bērnus pret visa veida vardarbību, nežēlību, ekspluatāciju, demoralizāciju, nevērību vai citādu sliktu izturēšanos.

Ikvienam ir tiesības vērsties pie tiesībsarga bērnu tiesību jautājumos pēc palīdzības lietās, kas saistītas ar bērna tiesību vai interešu aizsardzību.

Iesniegumi tiesībsargam bērnu tiesību jautājumos ir iesniedzami bez maksas.

Veicot lietas izskatīšanu, tiesībsargs bērnu tiesību jautājumos var:

pārbaudīt ikvienu lietu uz vietas (arī bez iepriekšēja brīdinājuma);

pieprasīt attiecīgajām struktūrām sniegt skaidrojumus vai informāciju vai darīt pieejamus dokumentus;

pasūtīt ekspertu un citus atzinumus.

Pēc lietas izskatīšanas tiesībsargs bērnu tiesību jautājumos var:

pieprasīt kompetentajām struktūrām veikt pasākumus bērna labā;

pieprasīt uzsākt disciplinārlietu vai piemērot disciplināras sankcijas, ja tiek konstatēts, ka attiecīgā struktūra ir pārkāpusi bērnu tiesības vai intereses;

piedalīties pēc tiesībsarga pieprasījuma uzsāktajās tiesvedībās Konstitucionālajā tribunālā vai konstitucionālu sūdzību gadījumos, kas skar bērnu tiesības;

iesniegt ierosinājumus Augstākajā tiesā (*Sąd Najwyższy*), kā novērst atšķirības tiesību normu interpretācijā attiecībā uz bērnu tiesībām;

iesniegt prasību vai sūdzību kasācijas tiesā;

pieprasīt uzsākt tiesvedību un piedalīties jebkurā izskatīšanā esošajā civilajā tiesvedībā;

piedalīties tiesvedībās, kurās iesaistītas nepilngadīgas personas;

pieprasīt kompetentajam prokuroram ierosināt pirmstiesas izmeklēšanu gadījumos, kas saistīti ar noziedzīgiem nodarījumiem;

pieprasīt uzsākt administratīvo tiesvedību, iesniegt sūdzības administratīvajā tiesā un piedalīties šajā tiesvedībā;

iesniegt ierosinājumu par sodu lietās, kuras saistītas ar nelieliem pārkāpumiem.

Ja tiesībsargs bērnu tiesību jautājumos uzskata, ka ir jāgroza vai jāpieņem kāds normatīvais dokuments par bērnu tiesībām, viņš var iesniegt attiecīgu

pieprasījumu kompetentajām iestādēm.

Pacientu tiesībsargs (*Rzecznik Praw Pacjenta*)

Adrese: *ul. Młynarska 46, 01-171 Warsaw*

Pacientu tiesībsargs ir kompetentā struktūra pacientu tiesību aizsardzībai.

Ikvienam ir tiesības vērsties pie pacientu tiesībsarga pēc palīdzības, ja ir pārkāptas pacientu tiesības.

Iesniegumi pacientu tiesībsargam ir iesniedzami bez maksas.

Pēc iesnieguma izskatīšanas pacientu tiesībsargs var:

pieņemt lietu izskatīšanai;

norādīt, kādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir pieejami pieteikuma iesniedzējam;

nosūtīt lietu kompetentajai iestādei;

atteikties pieņemt lietu izskatīšanai.

Pieņemot lietu izskatīšanai, pacientu tiesībsargs var:

veikt izmeklēšanu pats;

pieprasīt kompetentajām iestādēm izmeklēt lietu vai tās daļu.

Veicot savu lietas izskatīšanu, pacientu tiesībsargs ir tiesīgs:

pārbaudīt ikvienu lietu uz vietas (arī bez iepriekšēja brīdinājuma);

pieprasīt iesniegt paskaidrojumus un dokumentus saistībā ar ikvienu lietu, ko izskatījušas attiecīgās iestādes;

pieprasīt informāciju par virzību lietā, ko izskata tiesas, prokuratūra un citas tiesībsaizsardzības iestādes, un pieprasīt pēc tiesvedības pabeigšanas un nolēmuma pieņemšanas iesniegt dokumentus pārbaudīšanai pacientu tiesībsarga birojā;

pasūtīt ekspertu un citus atzinumus.

Pēc lietas izskatīšanas tiesībsargs var:

paskaidrot pieteikuma iesniedzējam, ka nav noticis nekāds pacientu tiesību pārkāpums;

aicināt iestādi, organizāciju vai institūciju, kuras rīcība ir atzīta par tādu, kas pārkāpj pacientu tiesības, novērst attiecīgo pārkāpumu;

pieprasīt iestādei, kas pārrauga iepriekšminēto struktūru, piemērot tiesību aktos noteiktos pasākumus;

pieprasīt uzsākt tiesvedību un piedalīties jebkurā izskatīšanā esošajā civilajā tiesvedībā.

Ja pacientu tiesībsargs uzskata, ka ir jāgroza vai jāpieņem kāds normatīvais dokuments par pacientu tiesībām, viņš var iesniegt attiecīgu pieprasījumu

kompetentajām iestādēm.

Personas datu aizsardzības galvenais inspektors (*Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych*)

Adrese: *ul. Stawki 2, 00-193 Warsaw*

Galvenais inspektors ir kompetentā struktūra personas datu aizsardzības jautājumos.

Ja ir pārkāpti Datu aizsardzības likuma (*ustawa o ochronie danych osobowych*) noteikumi, datu subjekts var iesniegt sūdzību galvenajam inspektoram.

Galvenā inspektora veiktajā lietas administratīvajā izskatīšanā tiek pārbaudīts, kā notikusi pieteikuma iesniedzēja personas datu apstrāde.

Veicot administratīvo izskatīšanu, galvenajam inspektoram, galvenā inspektora vietniekam un pilnvarotajiem darbiniekiem ir tiesības:

iekļūt telpās, kur atrodas datu kartotēka, kā arī telpās, kur dati tiek apstrādāti, un veikt vajadzīgās pārbaudes;

pieprasīt skaidrojumus un uzaicināt un iztaujāt fiziskas personas, lai noskaidrotu faktus;

pārbaudīt visus dokumentus un datus, kas tieši attiecas uz pārbaudes priekšmetu, kā arī izgatavot to kopijas;

pārbaudīt datu apstrādei izmantotās iekārtas, datu nesējus un IT sistēmas;

pasūtīt ekspertu un citus atzinumus.

Pēc tam, kad veikta lietas izskatīšana, galvenais inspektors (ja ir konstatēts noteikumu pārkāpums) pieņem lēmumu, ar kuru uzdod atjaunot atbilstību,

tostarp:

izbeigt pārkāpumu pieļaušanu;

papildināt, atjaunināt un izlabot personas datus, padarīt vai nepadarīt tos pieejamus;

veikt papildu pasākumus, lai aizsargātu personas datus;

pārtraukt personas datu nodošanu trešai valstij;

garantēt datu drošumu vai nodot tos citām struktūrām;

dzēst personas datus.

Neraugoties uz iepriekšminēto, galvenais inspektors, pamatojoties uz lietas izskatīšanā savāktu informāciju, pēc savas ierosmes lemj, vai īstenot šādas

pilnvaras:

nosūtīt vēstuli tai struktūrai, uz kuru attiecas sūdzība;
pieprasīt pret pārkāpējiem saskaņā ar normatīvajiem aktiem ierosināt disciplināro vai citu lietu;
paziņot tiesībaizsardzības iestādei par aizdomām par pārkāpumu.

Ja galvenais inspektors uzskata, ka ir jāgroza vai jāpieņem kāds normatīvais dokuments par personas datu aizsardzību, viņš var iesniegt attiecīgu pieprasījumu kompetentajām iestādēm.

Valdības pilnvarnieks vienlīdzīgas attieksmes jautājumos (*Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania*)

Adrese: *Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warsaw*

Pilnvarnieks ir struktūra, kas atbild par valsts vienlīdzīgas attieksmes un diskriminācijas novēršanas politikas īstenošanu.

Ikvienam ir tiesības iesniegt pilnvarniekam sūdzību, iesniegumu vai lūgumrakstu.

Par sūdzības, iesnieguma vai lūgumraksta iesniegšanu netiek piemērota maksa.

Ja atbildes sniegšanai uz minētajiem pieprasījumiem ir vajadzīga iepriekšēja lietas pārbaude un faktu noskaidrošana, pilnvarnieks savāc vajadzīgos pierādījumus. Šajā nolūkā viņš var pieprasīt citām iestādēm sniegt nepieciešamos pierādījumus un skaidrojumus.

Sūdzība, iesniegums vai lūgumraksts ir izskatāmi bez liekas kavēšanās:

viena mēneša laikā, ja tā ir sūdzība vai iesniegums;

trīs mēnešu laikā, ja tas ir lūgumraksts.

Pilnvarnieks informē iesnieguma iesniedzēju par veidu, kā lieta ir tikusi izskatīta.

Ja tiek konstatēts, ka ir pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips, pilnvarnieks veic pasākumus, lai novērstu vai mazinātu šā pārkāpuma radīto ietekmi.

Ja pilnvarnieks uzskata, ka ir jāgroza vai jāpieņem kāds normatīvais dokuments par vienlīdzīgu attieksmi un diskriminācijas novēršanu, viņš var iesniegt attiecīgu pieprasījumu kompetentajām iestādēm.

Valdības pilnvarnieks personu ar invaliditāti jautājumos (*Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych*)

Pilnvarnieks neatkarīgi pārrauga to, kā tiek pildīti pienākumi, kas izriet no *Likuma par (personu ar invaliditāti) profesionālo un sociālo rehabilitāciju un nodarbinātību (ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych)*.

Pilnvarnieks pārrauga invaliditātes apliecību izsniegšanu un invaliditātes pakāpes noteikšanu.

Ikvienam ir tiesības iesniegt pilnvarniekam sūdzību, iesniegumu vai lūgumrakstu.

Ja atbildes sniegšanai uz minētajiem pieprasījumiem ir vajadzīga iepriekšēja lietas pārbaude un faktu noskaidrošana, pilnvarnieks savāc vajadzīgos pierādījumus. Šajā nolūkā viņš var pieprasīt citām iestādēm sniegt nepieciešamos pierādījumus un skaidrojumus.

Sūdzība, iesniegums vai lūgumraksts izskatāmi bez liekas kavēšanās:

viena mēneša laikā, ja tā ir sūdzība vai iesniegums;

trīs mēnešu laikā, ja tas ir lūgumraksts.

Pilnvarnieks informē iesnieguma iesniedzēju par veidu, kā lieta ir tikusi izskatīta.

Ja pārraudzības ietvaros pilnvarniekam rodas pamatotas aizdomas par to, vai nolēmumā ir atspoguļoti lietas fakti, vai par to, ka nolēmums var būt pieņemts nelikumīgi, viņš var pieprasīt kompetentajai iestādei:

anulēt nolēmumu;

atsākt lietas izskatīšanu.

CITAS SPECIALIZĒTAS STRUKTŪRAS

Valsts Apraides padome (*Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji*)

Adrese: *Skwer kard. S. Wyszyńskiego 9, 01-015 Warsaw*

Valsts Apraides padome nodrošina vārda brīvību radio un televīzijā, aizsargā plašsaziņas pakalpojumu sniedzēju autonomiju un sabiedrības intereses un nodrošina atklātu un plurālistisku radio un televīzijas būtību.

Ikvienam ir tiesības iesniegt padomei sūdzību, iesniegumu vai lūgumrakstu.

Par sūdzības, iesnieguma vai lūgumraksta iesniegšanu netiek piemērota maksa.

Ja sūdzība attiecas uz konkrētu raidījumu, sūdzības iesniedzējam ir jānorāda raidījuma laiks un datums, kanāla nosaukums un raidījuma nosaukums (vai jebkāda cita informācija, kas ļautu identificēt raidījumu, par kuru tiek iesniegta sūdzība).

Padomes priekšsēdētājs var pieprasīt plašsaziņas pakalpojumu sniedzējam iesniegt visus pierādījumus, dokumentus un skaidrojumus, kas vajadzīgi, lai pārliecinātos, vai pakalpojumu sniedzējs ir rīkojies atbilstīgi normatīvajiem aktiem.

Sūdzība, iesniegums vai lūgumraksts izskatāmi bez liekas kavēšanās: viena mēneša laikā, ja tā ir sūdzība vai iesniegums, un trīs mēnešu laikā, ja tas ir lūgumraksts.

Padome informē iesnieguma iesniedzēju par veidu, kā lieta ir tikusi izskatīta.

Padomes priekšsēdētājs var pieprasīt, lai plašsaziņas pakalpojumu sniedzējs pārtrauc sniegt plašsaziņas pakalpojumus, ja tādējādi tiek pārkāpti normatīvie akti.

Dažos gadījumos padomes priekšsēdētājs plašsaziņas pakalpojumu sniedzējam var piemērot naudas sodu.

Lapa atjaunināta: 23/01/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.